

پایه:	۹	موضوع:	فلسفه
تاریخ:	۹۴/۰۳/۲۵	ساعت:	۱۰:۳۰

نام کتاب: نهایتاً المکتم، از اول المرملة السادسة تا پایان المرملة السابعة ص ۸۷ تا ۱۵۵

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سوال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه، به سوال آخر نمره دانه نمی شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

تستی

۱. الحق أن الصور الجوهرية ماهيات تحت مقولة الجوهر. ج ۹۱
- أ. مركبة مندرجة ب. مركبة غير مندرجة ج. بسيطة غير مندرجة د. بسيطة مندرجة
۲. مقولة «الجدة» من المقولات هيئة قائمة بموضوعها من نسبة موجودة فيها. ب ۱۲۶
- أ. النسبية و هي ليست ب. النسبية و هي ج. غير النسبية و هي د. غير النسبية و هي ليست
۳. علت جوهر بودن «صور نوعیه» این است که ا ۱۰۶
- أ. مقوم جوهرند و مقوم جوهر باید جوهر باشد ب. جوهر به حمل اولی بر آنها حمل می شود
- ج. جوهر بر آنها و بر جسم یکسان حمل می شود د. وقتی در خارج موجود می شوند نیازمند به موضوع نیستند
۴. «مراضیة» و «مصاحیة» تحت کدام مقوله داخلند؟ ج ۱۱۹
- أ. اضافة ب. جده ج. کیفیات استعدادی د. وضع

تشریحی

* و المقسم للأقسام الثلاث الماهية، و هي الكلي الطبيعي، و تسمى «اللابشرط المقسم»، و هي موجودة في الخارج؛ لوجود بعض أقسامها فيه كالمخلوطة.

۱. مراد از «اقسام ثلاث» چیست؟ «کلی طبیعی» را تعریف کنید. چگونه وجود برخی از اقسام در خارج، بر وجود مقسم در خارج دلالت می کند؟ ۷۴

ماهیت بشرط شیء - ماهیت بشرط لا - ماهیت لابشرط. کلی طبیعی عبارت است از نفس ذات موصوف به کلیت (مثل انسان، بقر و...) قطع نظر از وصف کلیت (=ماهیت). زیرا مقسم، وجودی مستقل و جدا از اقسام خود ندارد.

* المراد بتحصله بالفصل ثبوته التعقلی و کینونته ماهية تامة نوعية، و الذي یکتسبه بالوجود الفردي هو تحقق الماهية التامة تحققاً یرتب علیه الآثار الخارجية. ۸۱

۲. علت تحصل و علت تحقق جنس چیست؟ تفاوت آن دو را بیان کنید.

تحصل جنس بواسطه فصل است که سبب می شود جنس در مقام ماهوی از ابهام خارج شده ماهیت تامة نوعیه شود و تحقق آن بواسطه وجود فردی خارجی که سبب تحقق جنس در خارج و ترتب آثار خارجی بر او می شود.

۳. تفاوت «مركب حقیقی» و «مركب غیر حقیقی» را در قالب مثال بیان کنید. ۸۶

در مركب حقیقی از تألیف اجزاء، امر دیگری پدید می آید و راء اجزاء که دارای آثار مخصوص به خود است غیر از آثار هر یک از اجزاء بخلاف مركب غیر حقیقی، مركب حقیقی مثل ترکیب ماده و صورت، و غیر حقیقی مثل لشکر که مرکب از افراد و سربازان است یا خانه مرکب از اتاقها و آجر و گچ و ...

* الجسم فی أنه جوهر یمكن أن یفرض فیہ الإمتدادات الثلاثة أمر بالفعل، و فی أنه یمكن أن یوجد فیہ کمالات أخر أمر بالقوة، و حیثیة الفعل غیر حیثیة القوة. ۹۹

۴. دلیل وجود «ماده» را تقرير كنيد.

مقدمه اول: جسم از دو حيثيت تشكيل شده است: ۱. حيثيت فعل: جسم از آن حيث كه جوهرى قابل امتدادات سه گانه است، امرى بالفعل است. ۲. حيثيت قوه: كمالاتى كه مى تواند در جسم به وجود آيد و پذيرد.

مقدمه دوم: حيثيت فعل و وجدان غير از حيثيت قوه و فقدان است. پس جسم، علاوه بر اتصال جوهرى اش (صورت جسميه) جزء ديگرى نيز دارد كه حيثيت ذاتش، حيثيت قبول صورتها و عرضهاى است كه به جسم ملحق مى شوند. نام اين جزء ديگر، هيولا و ماده است.

* عرف الكمّ تارةً بأنّه العرض الذى يقبل القسمة لذاته و تارةً بأنّه العرض الذى يقبل المساواة و فى التعريفين نظر. ۱۰۹

۵. وجه اشكال در دو تعريف مذکور چيست؟

اشكال تعريف اول: چون اين تعريف، تعريف به أخص است لاخصاص قبول القسمة بالكمّ المتصل و أمّا المنفصل فهو ذو أجزاء بالفعل.

اشكال تعريف دوم: چون مشتمل بر دور است لأنّ المساواة هى الاتحاد فى الكمّ.

۶. مقولة «متى» را تعريف كرده، براى دو قسم آن (بالذات و بالعرض) مثال بزويد. ۱۳۲

تعريف: الهيئة الحاصلة للشئ من نسبتة إلى الزمان - مثال متى بالذات: متى الحركات المنطبقة على الزمان بذاتها - مثال متى بالعرض: متى المتحرّكات المنطبقة عليه بواسطة حركاتها.

* توهم أنّ انقسام الموجود إلى الواحد و الكثير ينافى كون الواحد مساوفاً للموجود و ذلك أنّ الكثير من حيث هو كثير موجود لمكان الانقسام المذكور و

الكثير من حيث هو كثير ليس بواحد ينتج أنّ بعض الموجود ليس بواحد و هو يناقض قولهم: كلّ موجود فهو واحد. ۱۳۹

۷. وجه منافات و وجه دفع توهم را توضيح دهيد.

وجه منافات: از طرفى شما مى گوييد وجود و وحدت مساوق هم هستند (هر موجودى واحد است) و از طرفى موجود را به واحد و كثير تقسيم مى كنيد و معنای تقسيم، تقابل اقسام است يعنى موجود كثير، واحد نيست، پس اين سلب جزئى با آن ايجاب كلّى (مساوقت) همخوانى ندارد. دفع توهم: واحد دو حيث دارد يكي حيث نفسى (بدون مقياسه برخى از مصاديق آن با بعض ديگر) كه از اين جهت مساوق موجود است و شامل كثير هم مى شود. حيث دوم، اعتبارى و قياسى است كه برخى مصاديق با بعضى ديگر سنجش مى شوند كه طبق اين حيث، واحد در مقابل كثير است.

* قيل: لازم عموم صحّة الحمل فى كلّ اتّحاد ما من مختلفين هو صحّة الحمل فى الواحد المتصل المقدارى الذى له أجزاء كثيرة بالقوة موجودة بوجود واحد

بالفعل بأن يحمل بعض أجزاءه على بعض و بعض أجزاءه على الكلّ و بالعكس فيقال: هذا النصف من الذراع هو النصف الآخر و هذا النصف هو الكلّ و بطلانه ضرورى و فيه أنّه قبل الانقسام لم يتحقق كثرة ما و بعده لا يتحقق وحدة ما فلم يتحقّق شرط الحمل فى كلا الحالين. ۱۴۱-۲

۸. اشكال قول مذکور را تقرير كنيد.

المتصل الوحدانى ما لم ينقسم خارجاً أو ذهنياً لم يتحقق فيه كثرة فلم يتحقّق شرط الحمل الذى هو وحدة ما مع كثرة ما فلم يتحقق حمل و إذا انقسم بأحد أنحاء القسمة بطلت هويته الواحدة و انعدم الاتصال الذى هو جهة وحدته فلم يتحقق شرط الحمل الذى هو كثرة ما مع وحدة ما فلم يتحقق حمل.

* من أحكام تقابل التناقض أنّ تقابل النقيضين إنّما يتحقّق فى الذهن أو فى اللفظ بنوع من المجاز و هذا بخلاف تقابل العدم و الملكة. ۱۴۷-۸

۹. دليل تفاوت بين دو نوع تقابل مذکور چيست؟

لأنّ التقابل نسبة قائمة بطرفين و أحد الطرفين فى المتناقضين هو العدم و العدم اعتبار عقلى لا مصداق له فى الخارج و لكنّ العدم فى تقابل العدم و الملكة عدم مضاف إلى أمر موجود فله حظّ من الوجود فالتقابل فيه قائم فى الحقيقة بطرفين موجودين.